

Fagkonsulentens klumme:
Novemberklummen

Her på emu'en finder du flere gode eksempler på, hvordan historie kan sammentænkes med andre fag, og der er tilstræbt at rette ind efter den nye læreplan for SRP. I den forbindelse er det nok vigtigt at gøre opmærksom på, at der er gode grunde til at historiesiden ikke er plastret til med opgaveformuleringer.

For det første bliver sådanne formuleringer meget styrende, og kan derfor i nogen grad virke hæmmende og således være med at begrænse nytænkning.

For det andet kan en offentlig problemformulering ikke anvendes igen, end ikke engang i tillempet udgave.

For det tredje er vi vel stadig i en udviklingsfase, hvor opgaveformuleringernes udformning hele tiden forbedres og skærpes.

Generelt for opgaveformuleringerne er det vigtigt, at der er en klar sammenhæng for eleverne. Hvormed menes, at der ikke er en tydelig kløft mellem fagenes dele af opgaven. På de omtalte konferencer havde vi flere opgaveformuleringer til drøftelse, og her er en med fagene er tysk og historie:

"Med udgangspunkt i vedlagte bilag ønskes en redegørelse for det politiske system i DDR med særligt henblik på at forklare kontrolsystemets opståen og udvikling.

Der ønskes endvidere en analyse af filmmanuskriptet til "Das Leben der Anderen" med særligt fokus på Wieslers udvikling fra den perfekte stasi-agent til "det gode menneske".

Diskuter og vurder overvågningssystemets konsekvenser for de udvalgte grupper af borgere i DDR."(vedlagt bilag: Jacobsen, Hans A: Fra Ulbricht til Hoenecker (systime 1987, teksterne 25-29 og 121)

De spørgsmål, som man skal stille til en sådan opgaveformulering, er følgende: rummer den fagspecifikke såvel som tværgående faglige krav? Er der mulighed for fordybelse på væsentlige punkter i mindst et af fagene? Er den konkret og afgrænset?

Herfra hvor jeg står, er der for det sidste spørgsmåls vedkommende tale om en konkret og afgrænset problemformulering. Der er tydelige fagspecifikke og tværgående faglige krav, men det er måske sværere at se, hvordan eleven i historie skal kunne fordybe sig udover arbejdet i faget, som det kaldes i SRP-vejledningen af september 2009. Dette kunne måske sikres ved inddragelse af en analyse af filmen og inddragelse af forskelligt synspunktsmateriale. Men hvor om alting er, så er ovenstående et forsøg på at sætte fokus på de overvejelser vi skal gøre os i samarbejde med kollegerne, når vi nu skal i gang med at udarbejde opgaveformuleringerne. Til sidst vil jeg lige minde om, hvor vigtigt det er, at der i forbindelse med opgaveformuleringen præciseres krav til omfanget af opgaven! En eventuel mangel på at fastlægge opgavens omfang kan betyde, at eleven selv kan afgøre omfanget og i groteske tilfælde måske kan det betyde at opgaverne er fra 5 til 100 sider.

Men før vi næsten når at få afsluttet SRP-opgaverne, står der AT på programmet. Der har været en del drøftelser og diskussioner om histories rolle i AT, især når det skal være et samfundsvidenskabeligt fag.

Først vil jeg lige slå fast, at vi er et humanistisk og samfundsvidenskabeligt fag ifølge læreplanen for stx historie. Den historiske baggrund for fagets identitet er selvfølgelig et klart resultat af

historiefagets historie. Her tænker jeg på historiefagets historie fra positivisme til socialkonstruktivismen eller fra Comte til Foucault. Historiefaget har således udviklet sig til en hybrid, der benytter sig af metoder fra både den humanistiske og samfundsvidenskabelige tradition og videnskab. Helt praktisk er det jo fordi, vi i historiefaget hele tiden bevæger os mellem:

- at forstå og forklare
- at fortolke og systematisere
- at tage udgangspunkt i et aktørsynspunkt og et struktursynspunkt
- at arbejde historisk-konkret og alment systematisk

Historiens metoder afhænger af det historiesyn og de fagdidaktiske overvejelser man har gjort sig. Når der arbejdes med historiefaget og dets metoder omfatter det for mig at se følgende:

- At opstille relevante problemstillinger/hypoteser
- At sætte materialet ind i den rette kontekst og ophavssituation
- At anvende materiale der er relevant for problemstillingen
- Verificere og falsificere
- At analysere/undersøge materialerne for gyldige svar for at kunne drage slutninger

Dette kan også opstilles i følgende punkter:

Materialekritik:

- Genrebestemme teksterne og vurdere deres troværdighed

Tekstanalyse:

- undersøge holdninger, argumentation og struktur, anvende et relevant begrebsapparat, at kunne sammenligne teksterne

Dokumentation:

- Sammenholde forskellige synspunkter og påstande, kunne underbygge opfattelser og udsagn

Modeller, skemaer og statistik:

- Anvende modeller og kunne aflæse tabeller og generalisere

Undersøgelsesmetoder:

- kunne gennemføre et interview, udarbejde spørgeskemaer, arbejde kvalitativt og kvantitativt

Går vi fra dette udgangspunkt videre til at se på, hvordan historie så kan agere i den nuværende fakultetstænkning i forbindelse med samarbejdet med andre fag i AT, så er følgende en mulighed:

Historie som humanistisk fag:

- en problemstilling som tager udgangspunkt i menneskets handling, begivenheder, forløb og vilkår
- Det levede liv er levede historier - aktørsynsvinkel
- forstå sammenhænge via fortolkning
- anvende alle relevante materialer (Det funktionelle materialebegreb)

Historie som samfundsvidenskabeligt fag:

- en problemstilling som tager udgangspunkt i forløb og vilkår, proces eller model
- økonomiske og sociale processer som undersøges med udgangspunkt i et struktursynspunkt
- forklare sammenhænge ud fra teoridannelse
- anvende alle relevante materialer (Det funktionelle materialebegreb)

Historie som et nomotetisk og ideografisk videnskab

Et fag er kendt på de spørgsmål og problemstillinger det hhv. stiller og opstiller. De spørgsmål og problemstillinger, der er relevante kan være af vidt forskellig karakter. Det er derfor, at sondringen mellem ideografisk og nomotetisk, på trods af Poppers, kritik, er anvendelig. Historie kan, som tilhørende humaniora, høre til de ideografiske videnskaber med fokus på det enestående. Historie kan, som samfundsvidenskabeligt fag, høre til de nomotetiske videnskaber og have fokus på det generaliserende.

Et **eksempel** her på kunne være følgende:

Den russiske revolution i 1917.

I historie(som humaniora) vil man interessere sig for de særlige – enestående – forhold der gjorde sig gældende på dette tidspunkt i den russiske historie, f.eks. Lenins flugt fra Schweiz og oprettelsen af de første sovjetter i St. Petersburg.

I historie som samfundsvidenskabeligt fag vil man være interesseret i at opstille en generel teori om revolutioner, dvs. kunne forklare hvorfor revolutioner i al almindelighed – og ikke kun den russiske – opstår. Studiet af den russiske revolution bruges som udgangspunkt (induktiv metode) eller som underbygning af en generel revolutionsteori (deduktiv metode). (Hans Branner).

Ovenstående er et forsøg på at eksemplificere og afdramatisere historiefagets anvendelse i den kommende AT-eksamensopgave, men det giver forhåbentlig også indblik i og eksempler på, hvordan de forskellige metoder kan trænes i det daglige arbejde i faget, med udgangspunkt i forskellige opstillede spørgsmål og problemstillinger. Endelig for at give et bud på hvordan jeg ser fagets mangfoldige og komplekse metoder.(se også vedhæftede PP).

Sluttelig vil jeg igen i denne måned minde om, at jeg gerne deltager i regionalmøder og skolemøder, så hold jer ikke tilbage med at invitere mig.

Decemberklummen kommer til at stå i *toningens* tegn. Udspillet fra politisk side er, at studieretningerne skal tones, og her har historie selvfølgelig også en væsentlig opgave foran sig.

De bedste hilsener

Lene Jeppesen